

Doelgerichte therapie met cetuximab en radiotherapie bij hoofd/hals tumoren

Interne Geneeskunde

Inleiding

De behandeling bestaat uit cetuximab, gecombineerd met radiotherapie (bestraling). Cetuximab behoort tot doelgerichte therapie. Het richt zich op het blokkeren van specifieke moleculen (eiwitten) in kankercellen die de groei van de tumoren bevorderen.

Cetuximab

Cetuximab wordt wekelijks gegeven. U start een week voor de radiotherapie en daarna wekelijks tijdens de radiotherapie. Het wordt toegediend via een infuus in de arm. Dit gebeurt op de dagbehandeling. Dit neemt ongeveer 1,5 uur in beslag. De eerste twee keer duurt het langer. Als de kuur klaar is, mag u naar huis. U mag iemand meenemen die tijdens de behandeling bij u aanwezig is. Als u niemand heeft om u te brengen en op te halen, is vervoer per taxi mogelijk. Dit wordt door de meeste ziektekostenverzekeraars vergoed. Informeer hiernaar van tevoren bij uw eigen ziektekostenverzekeraar. Uw behandelend arts kan dan uw vervoersverklaring ondertekenen.

Kuurschema

Medicament	Wanneer	Toedieningsweg	Looptijd	Bijzonderheden
Cetuximab	Dag -6 (7 dagen voor dag 1)	infuus	Allereerste kuur: in 2 uur, nadien 1 uur observatietijd.	Start 1 week voor radiotherapie
Cetuximab	Dag 1, 8, 15, 22, 29, 36, 43, 50	infuus	Daaropvolgende 2 kuren: in 1 uur, nadien 1 uur observatietijd. Daaropvolgende kuren: in 1 uur zonder observatietijd.	Wekelijks tijdens radiotherapie.
Radiotherapie	IP op doordeweekse dagen, 5 dagen per week.			+/- 8 weken

Aanvullende medicatie

Om bijwerkingen tegen te gaan, moet u vooraf aan de kuur medicijnen innemen.

Medicament		Eventuele bijwerkingen
Tegen overgevoeligheidsreactie		
Clemastine 1 mg	2 mg 1 uur voor de kuur innemen	Kan sufheid geven. Let op: alleen op dag -6 en dag 1 (tenzij er infusioreacties zijn opgetreden)
Dexamethason 4 mg	8 mg 1 uur voor de kuur Innemen	Kan onrustig, gejaagd gevoel geven. Slechter slapen. Rood gelaat. Let op: alleen op dag -6 en dag 1 (tenzij er infusioreacties zijn opgetreden)
Doxycycline 100 mg	2 keer per dag 100 mg	Starten dag voor 1 ^e cetuximab (dag -7)
Indien u misselijk bent/wordt		
Metoclopramide 10 mg	Zo nodig, 3x per dag 10 mg	Geeft soms sufheid. Heel soms spiertrekkingen of traag worden (extrapiramidale verschijnselen).

Onderzoeken

Bloedprikken

Er moet bloed worden afgenomen voor de start van de behandeling. Daarna vindt het wekelijks plaats. U laat dan een dag voor de cetuximab voor 10.30 uur bloed afnemen bij het laboratorium van het ziekenhuis of bij een prikpost (zie hieronder). Betreft het een kuur op maandag dan zal dit op vrijdag plaatsvinden. De arts of verpleegkundig specialist beoordeelt aan de hand van de bloeuitslagen of u een kuur kunt ontvangen. Zijn de bloedwaarden niet goed genoeg om de kuur te kunnen ontvangen, dan wordt u tussen 15.00 en 17.00 uur gebeld door de verpleegkundig specialist.

Bij bepaalde prikposten is het mogelijk om bloed af te laten nemen voor de kuur:

- Prikpost Wiedenbroek Haaksbergen vóór 10.00 uur.
- Afnamelaboratorium Medisch Spectrum Locatie Oldenzaal vóór 08.30 uur.
- Prikpost Losser Oldenhove vóór 08.30 uur.
- Prikposten Enschede vóór 11.00 uur.
- Op alle overige prikposten is géén afname mogelijk.

ECG

Er moet een ECG (d.w.z. een hartfilmpje) worden gemaakt voor de start van de behandeling. Dit wordt gedaan op afdeling A25.

BIJWERKINGEN

Hier volgt een opsomming van de meest voorkomende bijwerkingen en adviezen wat te doen als deze optreden.

Misselijkheid en braken, verminderde eetlust

Van uw arts krijgt u recepten mee voor medicatie ter voorkoming van misselijkheid en braken. Als u misselijk bent, neem dan zondig 3 keer per dag metoclopramide tabletten van 10 mg in. Als u zo misselijk bent dat u deze niet kunt slikken, vraag dan om zepillen. Metoclopramide remt de prikkeling van het braakcentrum, hierdoor neemt misselijkheid en braakneiging af. Bij de meeste patiënten helpt metoclopramide goed.

Als u niet kunt eten, probeer dan in elk geval voldoende te drinken. Als u erg misselijk bent geweest, geef dit aan bij uw arts of de verpleegkundig specialist. Wat betreft de verminderde eetlust: probeer vaker kleinere porties te eten.

Vermoeidheid

Tijdens de kuren kunt u merken dat u sneller vermoeid kan worden. Zoek de balans tussen activiteit en rust. Probeer zoveel mogelijk te bewegen. Verdeel uw energie goed. De mate van vermoeidheid is verschillend, de duur ook.

Sommige patiënten blijven ook na het einde van de behandeling vermoeider of hebben last van (milde) concentratiestoornissen. Via de oncologieverpleegkundige kunt u voorlichting krijgen over oncologische fysiotherapie.

Advies:

- Het is belangrijk een ritme in de dag te houden.
- Verspreid uw activiteiten over de dag.
- Plan de belangrijkste activiteiten op dat tijdstip van de dag, wanneer u de meeste energie heeft.
- Stel prioriteiten en wissel drukke dagen en rustdagen zoveel mogelijk af.
- Maak overdag tijd vrij voor een dutje.
- Accepteer hulp van anderen als het gaat om boodschappen doen, koken of schoonmaken.
- Eet verantwoord en licht en drink voldoende water.
- Blijf in beweging, maak bijvoorbeeld regelmatig een korte wandeling.

Reactie op cetuximab

Bij sommige patiënten treedt tijdens het toedienen van cetuximab een overgevoeligheidsreactie op waarbij huidklachten (roodheid, galbulten, jeuk), rugpijn, koorts en/of een koude rilling, benauwdheid, lage bloeddruk en een snelle hartslag kunnen optreden. De kans op een overgevoeligheidsreactie is het grootste bij de eerste of de tweede behandeling. Geef aan indien u deze klachten bemerkt. Het infuus wordt dan (tijdelijk) stopgezet.

U krijgt extra medicijnen toegediend om de overgevoeligheidsreactie tegen te gaan.

Pijnlijke mond en lippen (mucositis)

Cetuximab kan mucositis geven. Om dit te voorkomen kunt u beginnen met het goed schoon houden van de mond. Dit betekent minimaal 2 keer per dag tandenpoetsen met een niet te harde borstel en 4 keer per dag de mond spoelen met zout water (1 mespuntje zout in 1 glas water) of afgekoelde kamillethee. Houdt de lippen goed schoon en vet ze regelmatig in (ook de mondhoeken) met vaseline crème of een andere vette crème. Als u last krijgt van een droge mond helpt het kauwen op een kauwgom (suikervrij) of het zuigen op een suikervrij zuurtje. Als de mond zo pijnlijk wordt dat u niets meer kunt eten, neem dan contact op met het ziekenhuis.

Benauwd gevoel

Bij benauwdheid heeft u het vervelende en vooral angstige gevoel dat u niet of onvoldoende kunt ademen. Dit wordt ook wel dyspneu genoemd.

Advies:

Neem contact op met uw behandelend arts bij een van de volgende klachten:

- plotseling optredende kortademigheid
- een gevoel van benauwdheid
- een snelle ademhaling die u niet kunt corrigeren
- koorts

Veranderingen van de nagels

De behandeling kan effect hebben op uw nagels. Klachten treden meestal een paar weken na het starten van de behandeling op. Uw nagels kunnen:

- minder hard groeien
- witte lijnen krijgen
- droger, brozer en/of zachter worden
- verkleuren
- splijten, breken en/of loslaten

De veranderingen aan de nagels ontstaan heel geleidelijk en verdwijnen meestal ook weer langzaam na de behandeling. Een vervelende en pijnlijke bijwerking is een nagelriemontsteking. Uw vinger of teen is dan rood, pijnlijk en vaak ook warm en gezwollen, soms met pus gevuld. Meld deze klacht meteen aan uw behandelend arts of oncologieverpleegkundige. Dat kan verergering voorkomen. Een verwaarloosde nagelriemontsteking kan leiden tot bloedvergiftiging.

Advies:

- knip nagels niet te kort.
- knip de nagels recht af.
- vijl 1 richting op, niet heen-en-weer. De kans op scheurtjes is dan kleiner.
- gebruik een vijl of nagelschaar om gebroken of gescheurde nagels glad te krijgen. Scheur ze niet verder af.
- u kunt uw nagels gewoon lakken. Bij broze nagels kunt u een nagelversterker gebruiken.
- gebruik liever geen kunstnagels. Ze kunnen uw nagels beschadigen. Bovendien is de lijm en remover die u nodig heeft, niet goed voor uw nagels.
- smeer nagelriemen in met antiseptische crèmes.
- als u veel problemen met de nagels heeft, overleg dan met uw behandelende arts over het inschakelen van een manicure en/of pedicure

Huidklachten

Droge huid

Door de behandeling kan de huid droog en/of schilferig worden. De huid is kwetsbaar, omdat de aanmaak van huidcellen door de behandeling wordt verminderd.

U kunt de volgende klachten krijgen:

- droge en/of schilferige huid
- overgevoeligheid voor zonlicht
- roodheid
- jeuk

Advies:

- gebruik bij voorkeur geen zeep tijdens het douchen of baden
- gebruik bij voorkeur lauwwarm water.
- gebruik een beetje amandelolie in het badwater om uw huid soepel te houden. Soms is een medicinale badolie nodig. Uw behandelend arts kan u hierover informeren.
- vermijd producten op alcoholbasis
- gebruik ongeparfumeerde bodylotion of crèmes op waterbasis (hydraterend)
- probeer felle zon te vermijden
- gebruik altijd een zonnebrandcrème met een hoge beschermingsfactor (20 of hoger)
- gebruik tegen de jeuk een koelzalf of mentholpoeder.

Jeuk

De behandeling kan jeuk geven. Hebt u ergens jeuk, dan heeft u de drang geeft om te krabben of te wrijven.

Klachten door jeuk kunnen zijn:

- roodheid
- uitslag van de huid
- onrustig gevoel
- slecht slapen

Advies:

- probeer niet te krabben; concentreert u zich op iets anders
- knip uw nagels in elk geval heel kort en houdt ze schoon
- jeuk wordt soms erger door warmte of door contact met kleding of beddengoed; probeer hier rekening mee te houden
- verzachtende en beschermende crèmes en zalven bevatten geen werkzame bestanddelen, maar ze houden de huid wel soepel en voorkomen verdere uitdroging van de huid. Klachten als jeuk, schilfering, kloven en branderige plekken verminderen door deze middelen. Ze zijn zonder recept verkrijgbaar
- voorbeelden voor een niet al te droge huid: lanettecrème en cetomacrogolcrème
- voorbeelden voor een erg droge huid: vaseline lanettecrème en vaseline cetomacrogolcrème
- mentholgel kan een verkoelend effect geven op de huid

Huiduitslag met acneachtige bultjes/puistjes

U kunt door de behandeling last krijgen van puistjes. Dit kunt u vrij snel na het starten van de behandeling krijgen. De puistjes lijken op acné, maar is geen acné. De puistjes komen vooral voor in het gezicht, op de borst, de rug en de ledematen. Na de puistjes kunnen er bruine vlekjes ontstaan: pigmentvlekjes. De kans hierop wordt vergroot door blootstelling aan zonlicht. Het is belangrijk de puistjes op tijd te behandelen met speciale zalf om infecties te voorkomen. Deze puistjes mogen niet behandeld worden met anti-acné middelen die u bij de drogist kunt kopen. In sommige gevallen kan het nodig zijn dat u een antibioticakuur krijgt.

Advies

Neem bij het ontstaan van de puistjes direct contact op met uw behandelend arts of verpleegkundige.

Wat kunt u zelf doen?

- laat uw huid zoveel mogelijk met rust, probeer niet te krabben
- was uw huid met lauw water en gebruik geen zeep
- gebruik een pH-neutrale was emulsie
- dep de huid voorzichtig droog
- vermijd felle zon en het gebruik van de zonnebank. Gebruik bij zonnig weer een zonnebrandcrème met beschermingsfactor 30 of hoger als u lang in de zon verblijft
- draag zoveel mogelijk katoen; dit irriteert de huid minder dan synthetische stoffen

Leverfunctiestoornissen

Elke medicijn kan in meer of mindere mate van invloed zijn op de lever. De functie van de lever wordt d.m.v. bloedonderzoek gecontroleerd.

VEEL GESTELDE VRAGEN

Wat mag ik eten en drinken?

In principe mag u alles eten en drinken, **maar geen grapefruit(sap) en/of pomelmoes(sap)**. Tijdens de kuur kan smaak en geur veranderen en eetlust minder worden. Indien gezond eten moeilijk wordt, probeer dan zo gevarieerd mogelijk te eten en vaker kleine beetjes. Veel supplementen en kruidengeneesmiddelen hebben een negatief effect op de werking van de middelen. Denk hierbij o.a. aan visolie, wietolie en Sint Janskruid. Het advies is om af te zien van dergelijke middelen en het gebruik van deze middelen te overleggen met behandelend arts. Voor meer informatie kijkt u op www.voedingenkankerinfo.nl.

Wat mag ik wel en niet doen?

U mag eigenlijk net zoals anders alles doen. Wel adviseren we in de zon een bedekking voor uw hoofd te dragen en de aan de zon blootgestelde lichaamsdelen in te smeren met een zonnebrandcrème met beschermingsfactor (minimaal factor 30). Als u twijfelt of iets wel of niet mag/kan tijdens de behandeling, vraag dit dan aan uw behandeld arts en/of oncologieverpleegkundige in het ziekenhuis.

Beschermende maatregelen

Omdat de behandeling uit doelgerichte therapie bestaat, is het niet nodig om beschermende maatregelen in acht te nemen. Wel is het van belang dat als u zwanger bent, denkt te zijn of van plan bent zwanger te worden, vraag dan advies van uw arts voordat u met de middelen start. De middelen kunnen bij de man leiden tot een verminderde kwaliteit van het sperma. Dit kan van invloed zijn op het vermogen om kinderen te verwekken. Bespreek dit met uw arts als dit een zorg voor uw is.

Het is van belang dat u tijdens de behandeling met cetuximab effectieve voorbehoedsmiddelen gebruikt tot tenminste een maand na de laatste medicatie. Het geven van borstvoeding moet worden vermeden tijdens de behandeling.

Belkaart Medisch Spectrum Twente bij behandeling met chemotherapie	
Niet-spoedeisende klachten	Ernstige en spoedeisende klachten
<i>Neem contact op met de verpleegkundig specialist tijdens kantooruren of meld dit bij het volgende polibezoek</i>	<i>Neem direct contact op met het ziekenhuis</i>
Temperatuurverhoging van 38.0-38.4°C	Temperatuurverhoging van 38.5°C of hoger en/of koude rillingen
Duizeligheid of ernstige vermoeidheid, waarbij u meer dan de helft van de dag op bed/bank ligt	Plotseling ontstaan van ernstige huiduitslag
Pijn in de mond, waardoor u problemen of pijn heeft bij het slikken	Een bloedneus die langer dan 5 minuten duurt, terugkerende bloedneuzen of aanhoudend bloeden van een wondje
Pijnlijke of branderige ogen	Bloed in de urine of zeer hevige menstruatie Bloed in de ontlasting of zwarte ontlasting
Blauwe plekken zonder dat u zich heeft gestoten	Plotselinge kortademigheid of pijn bij de ademhaling
Langer dan 3 dagen geen ontlasting	U bent langer dan 24u misselijk of u braakt en kunt daardoor geen drinken binnenhouden
U kunt minder dan 1 liter per dag drinken.	Vaker dan 4x per dag diarree en dit duurt langer dan 24u
Tintelingen of een doof gevoel in vingertoppen of tenen (tenzij uw arts/oncologieverpleegkundige u hierover heeft voorgelicht)	
Pijn bij het plassen en/of erg donkere urine	

Vragen stelt u in principe tijdens het bezoek aan de arts of bij het bezoek aan de dagbehandeling.

Indien uw vraag niet kan wachten tot dit volgende bezoek belt u:

Telefoonnummers

Tijdens kantoor tijden (maandag t/m vrijdag van 8:30-16.30u)

Verpleegkundig specialisten: Brigitte Heck en Elvera Meussen.

Secretariaat interne geneeskunde: **053-4872440**

Buiten kantoor tijden, alleen bij spoedeisende klachten die niet kunnen wachten tot de volgende werkdag:

MST centrale: **053-4872000**

Vragen naar de dienstdoende internist.